

Elżbieta Szlufik -Pańtak

Prezentacja: Kursy instruktorskie – jak zapewnić kwalifikacje i jakość

W związku ze zmianą ustawy z dnia 31.08.2012 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, w której to uchyla się art. 6 przez co zabiera się możliwość uzyskania przez słuchaczy Instruktorskiego Kursu Kwalifikacyjnego, dyplomu instruktora tańca potwierdzonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – pragnę przedstawić Państwu historię kilku Instruktorskich Kursów Kwalifikacyjnych i zobrazować niepokojące skutki tych zmian ustawowych.

Instruktorskie Kursy Kwalifikacyjne prowadzone są w Polsce od 1985 roku w Krakowie, Kielcach, Rzeszowie, Szczecinie, Zielonej Górze, Białymstoku i Warszawie.

Podam dane kilku z nich:

Kraków

Stowarzyszenie Sztuki i Edukacji Artystycznej zawiązane zostało przez pracowników zlikwidowanego Małopolskiego Ośrodka Kultury „Pałacu pod Baranami”. Ich celem było kontynuowanie działalności artystycznej i edukacyjnej dotychczas organizowanej przez MOK. Za jeden z podstawowych aspektów swojej pracy Stowarzyszenie przyjęło prowadzenie Instruktorskich Kursów Kwalifikacyjnych. Wzorując się na dokumentacji kursów prowadzonych przez prof. Janinę Strzembosz od 1978 roku, a także na doświadczeniu jej współpracowników. W 2001 roku otworzono pierwszą dwuletnią edycję kursu o specjalnościach – taniec współczesny oraz taniec ludowy. Opiekę nad wartością merytoryczną programu nauczania sprawowały Katarzyna Skawińska i Barbara de Lehenstein Brońka. Kolejny rocznik kursu został poszerzony o specjalność taniec towarzyski, by pod okiem wychowanka prof. Mariana Wieczystego – Andrzeja Golonki, kształcić przyszłych instruktorów tańca towarzyskiego.

W ciągu 11 lat, które minęły od rozpoczęcia przez Stowarzyszenie działalności na polu edukacji przyszłych instruktorów tańca, absolwentami Kursu zostało około 310 osób. Wielu z kursantów kończyło przynajmniej dwie specjalności, a część z nich związała się z kursem jako wykładowcy. Większość wychowanków pracuje na terenie Małopolski i województw sąsiednich. Przygotowani przez nich soliści, pary czy grupy osiągają znaczące sukcesy, stając do zmagania regionalnych i ogólnopolskich.

Wykładowcy:

Marzena Biesiadecka, Aleksandra Bogucka, Leszek Bzdyl, Henryk Duda, Grzegorz Gargula, Andrzej Golonka, Jacek Heczko, Milena Jurczyk, Witold Jurewicz, Janusz Kamocki, Mariola Kleczkowska, Alina Kościółek-Rusin, Wanda Kwapulińska, Barbara de LehensteinBrońka, Bartłomiej Łącki, Jan Łosakiewicz, Andrzej Łukomski, Joanna Sibilska-Siudym, Jacek Szydłowski, Krystyna Maciąg, Zofia Marcinek, Kazimierz Michlik, Janusz Mroczek, Daniela Nawrocka, Dariusz Nawrocki, Katarzyna Skawińska, Elżbieta Szlufik-Pańtak, Iwona Olszowska, Jacek Owczarek, Marta Pietruszka, Katarzyna Warchoń, Maria Wnęk, Michalina Wojtas, Małgorzata Ziółkowska i wielu innych

Absolwenci:

1. Iwona Olszowska – założycielka i choreograf Teatru EST, improwizatorka, performerka, choreograf, wykładowca na wyższych uczelniach, studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych. Autorka wielu spektakli tanecznych i autorka ruchu scenicznego w teatrach dramatycznych.
2. Monika Jasińska – tancerka, instruktor, choreograf przez wiele lat związana z Zespołem Pieśni i Tańca Uniwersytetu Warszawskiego „Warszawianka”, założycielka dziecięcej grupy zespołu, wielokrotna Mistrzyni Polski w tańcach polskich oraz instruktor par mistrzowskich.
3. Eryk Makohon – tancerz Teatru Tańca DF oraz Śląskiego Teatru Tańca, absolwent bytomskiego wydziału Teatru Tańca Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie oraz Podyplomowych Studiów Teorii Tańca w Warszawie (UMFC), założyciel Krakowskiego Teatru Tańca, organizator warsztatów oraz SPACER Festiwal Tańca Współczesnego, jeden z inicjatorów Krakowskiej Sceny Tańca Współczesnego.
4. Marta Pietruszka – współzałożycielka, członek i asystent choreografa Iwony Olszowskiej, od 1996 roku współpracowała ze Śląskim Teatrem Tańca, tancerka niezależna, choreograf, za choreografię *Śmierć Ofelii* w 2000 roku otrzymała I nagrodę w kategorii solistów na VIII Międzynarodowych Prezentacjach Współczesnych Form Tanecznych w Kaliszu oraz nagrodę Polskiego Teatru Tańca. Jest jedną z inicjatorek Krakowskiej Sceny Tańca Współczesnego.
5. Michał Piróg – wszechstronny tancerz pracujący w technikach: jazz, modern jazz, afro jazz, taniec współczesny, funky jazz, broadway jazz, wiedzę i doświadczenie zdobywał ucząc się w Kieleckim Teatrze Tańca, Teatrze „Komedia”, Teatrze Muzycznym „Roma”, współzałożyciel „Horn Dance Company”, pracował jako

instruktor w Autorskiej Szkole Musicalowej Macieja Pawłowskiego w Olsztynie,
juror programu *You Can Dance – Po prostu tańcz* .

6. Arkadiusz Siwczyk – tancerz formacji tańca towarzyskiego „Takt” Zomar w Chełmie wraz z którą zdobył liczne tytuły Mistrzów, v-ce Mistrzów Polski, Mistrzów Europy i finalistów Mistrzów Świata Formacji, solista, a obecnie instruktor Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Jagiellońskiego „Słowianki”.
7. Sławomir Turski - tancerz międzynarodowej klasy mistrzowskiej S w tańcu towarzyskim. Partner taneczny Otylii Jędrzejczak w X edycji Tańca z Gwiazdami.
8. Anna Wańtuch – tancerka krakowskiego Teatru Tańca DF, wystąpiła w spektaklach tego zespołu, np. w *At Tibr, Pod złamanym skrzydłem, Dawno, dawno temu, Orawa, Osotanie, Po tamtej stronie - znam, Synthesis* czy w oprawie tanecznej Reality Szopka Szol w Teatrze Groteska w Krakowie. W 2008 roku realizowała własną choreografię, cz. część tryptyku *Mój Vincent* w ramach projektu PPC (Pierwsze Prace Choreograficzne). W latach 2006-2008 była pedagogiem i choreografem Teatru Muzycznego „Nowa Akademia” działającego przy Nowohuckim Centrum Kultury.

Kraków (Nowohuckie Centrum Kultury)

roczniki	ludowy		współczesny		jazzowy	
	uczestnictwo	absolwenci	uczestnictwo	absolwenci	uczestnictwo	absolwenci
1996/1998	20	15				
2000/2002	31	24				
2001/2003	24	24				
2002/2003			26	16		
2003/2005	38	33	38	25		
2004/2006			35	27		
2005/2007	28	24				
2006/2008	20	16	37	26		
2008/2010	38	34	24	26	61	48
2010/2012						

razem	199	170	160	120	61	48
2010/2012	42		26		34	
uczestnicy razem	241		186		95	

W latach 1996 – 2010 liczba uczestników wyniosła 420,

W latach 1996-2010 liczba absolwentów wyniosła 338

Wszystkich uczestników zajęć od 1996 do 2012 roku było 522.

Kielce (Wojewódzki Dom Kultury)

Wojewódzki Dom Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach organizował od 1985 roku Instruktorskie Kursy Kwalifikacyjne z dziedziny tańca. Zrealizował 8 edycji w/w Kursów: 1 kurs – specjalizacja: taniec ludowy, 1 kurs – specjalizacja ogólna, 6 kursów – specjalizacja: taniec współczesny.

Zajęcia na w/w Kursach prowadzone były przez wysoko wykwalifikowaną kadrę wykładowców zarówno do w zakresie zajęć teoretycznych z psychologii, pedagogiki, historii, wiedzy o kulturze, jak i wykwalifikowanych choreografów prowadzących zajęcia warsztatowe.

W ramach realizacji programów Kursów WDK pozyskał do współpracy, m. in. Milenę Jurczyk – nauczyciela Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej w Gdańsku, Katarzynę Skawińską – założyciela i choreografa Teatru Tańca DF w Krakowie, Jerzego Szczyrbę – dr muzyki , Elżbietę Szlufik-Pańtak – pedagoga, choreografa i dyrektora Kieleckiego Teatru Tańca.

Instruktorskie Kursy Kwalifikacyjne ukończyło około 240 uczestników.

Absolwenci to obecnie znani i cenieni tancerze, choreografowie i instruktorzy współpracujący z zawodowymi teatrami tańca oraz amatorskimi zespołami tanecznymi m.in.

1. Elżbieta Szlufik- Pańtak – dyrektor Kieleckiego Teatru Tańca, pedagog, choreograf, nominowana do nagrody IEMMY INTERNATIONAL w 2009 roku. za film muzyczno-baletowy *Siedem Bram Jerozolimy*.
2. Grzegorz Pańtak– zastępca dyrektora Kieleckiego Teatru Tańca, tancerz, pedagog, choreograf nominowany IEMMY INTERNATIONAL w 2009 roku. za film muzyczno-baletowy *Siedem Bram Jerozolimy*. Półfinalista prestiżowego konkursu tańca w Nagoi w Japonii w 2005 roku.
3. Tomasz Rowiński – choreograf Szkoły Tańca „Rewanż” – wielokrotnych wice mistrzów świata Show Dance Produkcji.
4. Barbara Kardynalska – długoletni pracownik WDK, instruktor Zespołu

Pieśni i Tańca „Kielce” oraz Zespołu Inscenizacji Tanecznych „Małe Kielczanki”.

5. Renata Grabiwoda – pedagog, instruktor tańca towarzyskiego .

6. Tomasz Wygoda – choreograf operowy spektakli Mariusza Trelińskiego.

Wojewódzki Dom Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach dysponuje dobrą bazą lokalową – trzy sale baletowe z pełnym wyposażeniem.

Organizacja kursów była i jest uzasadniona zapotrzebowaniem na tego typu formy doskonalenia, co potwierdzane było każdorazowo dużą liczbą uczestników. Byli to instruktorzy zatrudnieni w domach i ośrodkach kultury, osoby prowadzące własne szkoły tańca, nauczyciele, studenci.

Białystok

Jednym z działań statutowych Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury, jako wojewódzkiej samorządowej instytucji kultury o funkcjach ponadlokalnych, jest kształcenie i doskonalenie kadr w zakresie edukacji kulturalnej dzieci, młodzieży i dorosłych.

Od 1993 roku WOAK był inicjatorem i organizatorem następujących przedsięwzięć w zakresie kształcenia:

1. Instruktorskie Kursy Kwalifikacyjne 2-letnie, umożliwiające zdobycie kwalifikacji instruktorskich wraz z przygotowaniem pedagogicznym, w wymiarze 620 godzin dydaktycznych, w następujących dziedzinach:

– Taniec Towarzyski 1993/1995	- 14 absolwentów
– Taniec współczesny 1993/1995	- 14 absolwentów
– Taniec Ludowy 1995/1997	- 13 absolwentów
– Taniec Współczesny 1996/1998	- 21 absolwentów
– Teatr 1998/2000	- 20 absolwentów
– Taniec Współczesny 2000/2002	- 26 absolwentów
– Taniec Towarzyski 2000/2002	- 25 absolwentów
– Teatr Lalek 2002/2004	- 21 absolwentów
– Arteterapia, specjalizacja plastyka 2003/2005	- 29 absolwentów
– Taniec Współczesny 2004/2006	- 35 absolwentów
– Arteterapia 2005/2007	- 23 absolwentów
– Taniec Towarzyski 2006/2008	- 23 absolwentów
– Arteterapia 2007/2009	- 32 absolwentów
– Taniec Nowoczesny 2008/2010	- 48 absolwentów
– Arteterapia i Terapia Zajęciowa	- 45 absolwentów

- 2009/2011
- ogółem : 389 absolwentów IKK

Obecnie kształcimy na IKK:

- Taniec Nowoczesny 2010/2012 - 39 słuchaczy
- Arteterapia i Terapia Zajęciowa 2011/2013 - 53 słuchaczy

Łącznie: 481 absolwentów i słuchaczy

Absolwenci IKK - instruktorzy tańca, tancerze, instruktorzy prowadzący zespoły taneczne:

1. Karolina Garbacik – właściciel Studia Działań Kreatywnych DanceOFFnia, organizator Festiwalu Kalejdoskop, wykładowca na IKK-Taniec Współczesny oraz IKK- Taniec Nowoczesny
2. Joanna Chitruszko – dyrektor Festiwalu Kalejdoskop
3. Izabela (Filipiak) Gryko– zespół dziecięcy „Afera”, studio Rampa (Poznań)
4. Anna (Litwińczuk) Józwiak– instruktor Bollywood dance w SDK DanceOFFnia
5. Elżbieta Bruns – nauczyciel rytmiki w Państwowej Szkole Muzycznej (Białystok)
6. Julia Dondziło– tancerka, instruktor jazz dance w SDK DanceOFFnia
7. Joanna (Gierasimiuk) Malitka – instruktor tańca współczesnego, studio Firestep (Białystok)
8. Jolanta Stefanowicz – Najman – nauczyciel w Samorządowym Ognisku Baletowym
9. Magdalena Witaszczyk – Ełcki Teatr Tańca, instruktor, choreograf
10. Dorota Baranowska – instruktor, choreograf Towarzystwa Sztuki Surowej (Białystok)
11. Kamila Dybacka – prezes Podlaskiego Stowarzyszenia Tańca
12. Joanna Filipczuk – instruktor, choreograf zespołu „Hokus”
13. Marek Kisiel – instruktor break dance (Łomża)
14. Justyna Konstańczuk – tancerka Grupy Tańca Współczesnego Politechniki Lubelskiej
15. Karolina (Józwiak) Gasperska – instruktor zespołu Kolor Mini, w SDK DanceOFFnia
16. Tomasz Biernacki – instruktor break dance, Parkieciarnia (Gorzów Wielkopolski)
17. Ziemowit Bogusławski – instruktor break dance w SDK DanceOFFnia
18. Katarzyna Jankowska – instruktor tańca współczesnego w SDK DanceOFFnia
19. Bartłomiej Kobeszko – instruktor hip hop, house, funkstyles, Parkieciarnia (Gorzów Wielkopolski)
20. Anna Sawicka – tancerka, instruktor hip hop w SDK DanceOFFnia
21. Magdalena Surwiłło – tancerka, instruktor hip hop w SDK DanceOFFnia

22. Sławomir Wegner – instruktor, choreograf w BeeZone/Fame (Poznań) oraz organizator „Rytm Ulicy”
23. Izabela Wysocka – tancerka, instruktor jazz dance w SDK DanceOFFnia
24. Anna Błażko – instruktor tańca, Dom Kultury Śródmieście (Białystok)
25. Kamila Kalinowska – instruktor zespołu Kolor Mini II oraz Kolor Mini III, w SDK DanceOFFnia

Proszę zwrócić uwagę na to, iż przez te wszystkie lata na tym dwuletnim kursie kształciło się wielu instruktorów tańca. Cieszył się on bardzo dużym zainteresowaniem i szacunkiem. Wielu słuchaczy pracuje w zawodzie tancerza, instruktora, tworzy choreografie, ruch sceniczny lub reżyseruje widowiska teatralne i taneczne. Wielu z nich odnosi bardzo duże sukcesy, zdobywając ze swoimi zespołami wysokie miejsca we wszelkiego rodzaju konkursach i przeglądach w kraju i za granicą.

Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że będąc nauczycielem tańca przyjmujemy na siebie odpowiedzialność również za wychowanie naszego ucznia. Instruktor tańca powinien mieć wiedzę z zakresu psychologii, pedagogiki, anatomii, muzyki, a przede wszystkim bardzo dobrą znajomość techniki tanecznej, bądź stylu tańca, jakiego uczy. W ruchu amatorskim uczymy tańca najczęściej dzieci i młodzież. Wiedza na temat faz rozwoju dziecka i pedagogika są niezbędnymi narzędziami do skutecznego wykonywania tego zawodu. Wiadomości te słuchacz mógł zdobyć na odpowiednich wykładach i zajęciach praktycznych podczas dwuletniego kursu instruktorskiego. Organizatorzy tych kursów starannie dobierali ogólnopolską kadrę wykładowców i z wielką powagą przeprowadzali każdy egzamin. Obecnie w Polsce kilka prywatnych szkół tańca organizuje kilkunastodniowe kursy instruktorskie i daje kwalifikacje potwierdzone przez Ministra Sportu. Czy taniec w takim razie jest sportem? Czy można być instruktorem tańca i uczyć go po kilkunastodniowym kursie? To przecież absurdalne!

Dyplomy dwuletnich Instruktorskich Kursów Kwalifikacyjnych, które wraz z maturą dawały wykształcenie średnie specjalistyczne były przyjmowane przez słuchaczy jako ważny dokument potwierdzający ich udział w tworzeniu dóbr kultury polskiej i utrwalania tańca jako dziedziny sztuki, a nie tylko jako formy rekreacji. W rozmowach słuchacze zapewniali, że zawód instruktora tańca potwierdzany dyplomem przez Ministra Kultury jest dla nich dodatkową nobilitacją, dającą im poczucie misji pedagogiczno-artystycznej.

Obecna zmiana w ustawie powoduje, iż kursy nie mają już potwierdzenia Ministra Kultury. Zawód instruktora tańca zostanie zdeprecjonowany w jego wymiarze artystycznym.

W Polsce można zdobyć wykształcenie nauczyciela tańca wyłącznie poprzez studia Pedagogiki Baletu na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie, ale uczelnia ta skierowana jest do tancerzy, którzy ukończyli szkołę baletową, i kształci przede wszystkim pedagogów baletu, tańca ludowego i charakterystycznego. A przecież taniec klasyczny stanowi jedynie część edukacji tanecznej. Istnieje wiele innych stylów tańca, które uprawiają dzieci i młodzież w domach kultury czy w prywatnych szkołach tańca. Nauczyciel po szkole baletowej oraz Pedagogice Baletu na Uniwersytecie nie jest w stanie nauczać innych stylów tańca w ruchu amatorskim, gdyż nie miał ich w swoim programie nauczania.

Edukacja instruktorska w zakresie różnych współczesnych, popularnych stylów tańca na wysokim poziomie odbywała się do tej pory właśnie w ramach Instruktorskich Kursów Kwalifikacyjnych.

Pragę zwrócić uwagę, że w Polskiej Federacji Tańca jest 1 700 tancerzy amatorów, a w Polskim Związku Tańca Freestyle jest około 1 500 tancerzy.

W każdym dużym mieście w Polsce, w ruchu amatorskim tańczy około 10 000 dzieci i młodzieży. W średniej wielkości miastach, liczących około 200 tys. mieszkańców tańczy około 7 000 dzieci, a w małych miasteczkach o liczbie ludności około 30 tys. mieszkańców tańczy około 1 500 dzieci.

Dlaczego taką ogromną rzeszę dzieci i młodzieży ma uczyć nieweryfikowany w odpowiedni sposób nauczyciel tańca?

Zniesienie dyplomów odczuwane jest jako brak odpowiedniego zainteresowania ze strony Ministerstwa świadomym i odpowiedzialnym nadzorowaniem i wpływaniem na taniec dzieci i młodzieży. Ta olbrzymia dysproporcja jest widoczna, gdy zestawimy taniec dzieci i młodzieży ze sportem dzieci i młodzieży. Środowiska sportowe stworzyły odpowiednie struktury akademickie, które w należyty sposób dbają o odpowiednie wykształcenie i weryfikację kadry odpowiedzialnej za zdrowie i jakość wykształcenia młodych ludzi. Poprzez system wymogów, egzaminów i odpowiednich dyplomów tworzy się etos *kalos kagathos* – nauczyciela dyscyplin sportowych, który jest człowiekiem rozumiejącym szeroki cel filozoficzny jego misji. A co z tańcem? Czy taniec jako sztuka nie ma własnego etosu? Dlaczego nie potrafimy o niego zadbać?

W tańcu nie weryfikuje się ani zakresu wiedzy i świadomości nauczyciela, kształcącej fizyczność człowieka, ani nie weryfikuje się kreatywności twórczej czy charyzmatu artystycznego.

Obecnie kursy, które straciły znak jakości Ministra Kultury i nie dają kwalifikacji zawodowych, podważają wagę i powagę zawodu nauczyciela tańca.

Narodowe Centrum Kultury opracowało zastępczy dokument, którym jest potwierdzenie uczestnictwa w dwuletnim kursie instruktorskim. Zastanówmy się wspólnie, czy takie potwierdzenie spełnia nasze oczekiwania, czy nie należy wypracować nowej formuły i nowego dyplomu, który dawałby nie tylko potwierdzenie uczestnictwa w zajęciach i zdobytych kompetencji, ale również nadawał stosowne kwalifikacje i tytuł instruktora tańca.